

niates, a Byzantine nobleman and official (c. 1155-1215), is undoubtedly an achievement and significant contribution to Medieval-Byzantine studies. It is the *very first* English translation of a work-eyewitness which records the events and details of the crucially important period of Byzantine history from 1118 (i.e. the death of Emperor Alexios I Komnenos) to 1207.

For students of the Middle Ages who do not read Greek, and for historians and the general public, this volume contains one of the most important historical accounts of the Middle Ages. Recorded in detail are the political, economic, social, and religious causes of alienation between the Latin West and the Greek East that separated the two halves of the Christian world and broke apart the great bulwark of European civilization.

The long introduction written by Professor Magoulias is a very informative, thoroughly documented and critical survey of the life, background, historical method and value of Niketas Choniates.

The value of this work is further enhanced by the bibliographical abundance to be found in its endnotes (pp. 367-411), the special glossary, the complete bibliography, and the long index of names, subjects and terms which conclude this brilliant volume.

Certainly, Wayne State University Press should be proud of such a publication. Professor Magoulias, on the other hand, deserves the gratitude of all medievalists and students of Byzantine history, since he provided the English-speaking people with invaluable source material of Medieval history and civilization.

Kingston, New York

CONSTANTINE N. TSIRPANLIS

Lebensweisheiten der Griechen and Römer, ausgewählt und übertragen von *Dr. Elisabeth Schuhmann* Teubner Leipzig 1985, 186 Seiten mit 15 Abbildungen, 7×10 cm (Midi), Leber im Schuber, 35, M.

Ο Οίκος Teubner παρουσιάζει ένα καλαίσθητον και ευχάριστον δερματοδέτον κομψόν τευχίδιον βυσσινί χρώματος γεμάτο από αρχαίαν σοφίαν, υπό τύπον συντόμων αποφθεγμάτων σοφίας, έκαστον τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ μετὴν ποιητικὴν εἰκονικότητά του καὶ τὴν πολυσήμαντον ἔννοιάν του πηγὴν στοχασμῶν ἐπὶ θεμάτων καιριωτάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὁ ἄριστος χάρτης τοῦ βιβλιαρίου καὶ ἡ εὐχαρὶς διακόσμησις μετὰ 15 χαρακτηριστικὰ εἰκόνας τοῦ Karl Georg Hirsch ἐπιτείνουν τὴν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ βιβλιαρίου τούτου εὐχαρίστησιν εἰς ὄρας περισυλλογῆς. Εἰς τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ τὸ κομψόν, διὰ μίαν κυρίαν ἰδίως, ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ὀλιγοστίχων ἀποφθεγμάτων, πού ἔχει συλλέξει ἡ Elisabeth Schuhmann καὶ ἔχει μεταφράσει ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους Ἑλληνας καὶ Λατίνους συγγραφεῖς, καὶ ποιητὰς (ἐπικούς, τραγικούς, κωμικούς, γνομικούς καὶ σατυρικούς), φιλοσόφους, πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς ἡγέτας καὶ ἄλλους περιωνύμους συγγραφεῖς. Τὰ ἀποφθέγματα αὐτὰ —μονόστιχοι συνήθως ποιητικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἀποφάνσεις— ἀναφέρονται εἰς πᾶσαν περίστασιν τοῦ βίου ἀπὸ τοὺς ἀρίστους συγγραφεῖς τῶν αἰώνων καὶ ἐκτείνονται εἰς ὄλους τοὺς κύκλους τῆς ζωῆς. Εὐτυχία-δυστυχία, Φίλος-ἐχθρός, Ἀγάπη-πόνος, Ἄνδρας-γυναίκα,

Χαρακτήρ-και χαρακτήρες, Ἐπάγγελμα-κλίσις, Ἐργασία-τεμπελιά, Μόρφωσις-ἀγωγή, θέλησις-συνήθεια, λόγος-μέτρον, λόγος-πρᾶξις, ἀλήθεια-ψεῦδος, γίνεσθαι-παρέρχεσθαι, πόλεμος και εἰρήνη. Παντοῦ ἀφορμὴ νὰ ἀφαιρηταί τις εἰς σκέψεις, ἀφοῦ κάθε ἀπόφθεγμα εἶναι φιλοσοφικὸν θέμα ποῦ προκαλεῖ εἰς ἐπεξεργασίαν και συμπέρασμα. Εἰς τὸ τέλος παρατίθεται ἡ πηγή τῶν ἔργων ὁπόθεν παρελήφθη κάθε γνώμη. Εἰς ἓνα θαυμαστὸν ἐπίλογον ἡ συγγραφεὺς ἐξηγεῖ ὅτι αἱ ἀρχαῖαι αὐταὶ ὀλιγοσύλλαβοι ἢ μονόστιχοι σοφίαι τοῦ ἀρχαίου κόσμου διὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης ἔχουν διαδοθῆ εἰς τοὺς Ἑυρωπαϊκοὺς λαοὺς και ἔχουν διαποτίσει τὴν φιλοσοφίαν των. Ἡ ὠραία αὐτὴ ἔκδοσις ἀποτελεῖ μίαν λαμπρὰν ἐκδοτικὴν προσφορὰν τέρψεως και διαχρονικῆς σοφίας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Γιάννη Γ. Ζούμπου, Ἡ συμβολὴ τῶν Λαυρεωτικῶν Μεταλλείων στὴν ἀκμὴ τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας, Ἀθῆναι 1986, σελ. 112.

Ἡ Λαυρεωτικὴ εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἑλληνικῆς ἐποχῆς διὰ τὸν μεταλλευτικὸν και ὀρυκτὸν πλοῦτον τοῦ ὑπεδάφους τῆς, ὁ ὁποῖος τὴν κατέστησεν ἐν ἀπὸ τὰ ὀνομαστότερα μεταλλευτικὰ και μεταλλουργικὰ κέντρα τοῦ κόσμου. Ἡ ἐπὶ δέκα ἐννέα αἰῶνας διακοπὴ ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων τῆς, ἡ ἐπαναλειτουργία των κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα μὲ τὸ γνωστὸν ὡς «Λευρεωτικὰ» πολιτικοοικονομικὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε σοβαρὰς ζημίας εἰς τὸ κοινόν, και ἡ ἀνακίνησις τούτου εἰς τὰς ἡμέρας μας μὲ διαφόρους κοινωνιολογικὰς προεκτάσεις προσδίδουν εἰς τὸ θέμα ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς κρινομένη ἡ ἀνωτέρω ἔργασία τοῦ κ. Ζούμπου θεωρεῖται ὡς πολὺτιμος συμβολὴ εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισίν του.

Ὁ συγγραφεὺς, ἐκπαιδευτικὸς, νομικὸς και οἰκονομολόγος, διαθέτων τὸν ἀπαιτούμενον πολυμερῆ ἐπιστημονικὸν ὀπλισμόν, εἶναι ἐκ τῶν καταλληλοτέρων διὰ τὴν διερεύνησιν ἐνὸς τοιούτου ἐξειδικευμένου θέματος. Ἐν ἀρχῇ τῆς μελέτης παρατίθεται σύντομος περίληψις (εἰς ἑλληνικὴν και ἀγγλικὴν γλῶσσαν) διὰ μίαν πρώτην ἀδρομερῆ ἐνημέρωσιν τοῦ μελετητοῦ. Ἐπακολουθεῖ εἰσαγωγικὸν κεφάλαιον μὲ στοιχεῖα τοπογραφικά, ἀναφορὰν εἰς τὰ εἶδη μεταλλευμάτων τῆς περιοχῆς και ἀναδρομὴν εἰς μαρτυρίας ἀρχαίων συγγραφέων και νεωτέρων ἐρευνητῶν διὰ τὴν ἐκμετάλλευσίν των.

Εἰς τὸ ἐπόμενον κεφάλαιον γίνεται μία «ἱστορικὴ ἀναδρομὴ» μὲ στοιχεῖα διὰ τὴν ἐξόρυξιν τῶν μεταλλευμάτων τοῦ Λαυρίου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, τὴν ἐπεξεργασίαν των και τὴν χρῆσιν και διάδοσιν τῶν διαφόρων μετάλλων ἀνὰ τὸν τότε γνωστὸν κόσμον. Ἀκολουθῶς γίνεται λόγος διὰ τὴν «Ἀναγέννησιν τῶν Λαυρεωτικῶν μεταλλείων και τὸ Λαυρεωτικὸν ζήτημα» μὲ ἀναφορὰν εἰς πρόσωπα και γεγονότα τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ αὐτά, τὴν ἐπὶ ἓνα αἰῶνα ἐκ νέου ἐκμετάλλευσιν τῆς περιοχῆς και τὰ ποικίλα οἰκονομικὰ προβλήματα ποῦ προέκυψαν ἀπὸ τὰς πολιτικὰς ἐπιπτώσεις των.

Ἐξετάζονται ἐν συνεχείᾳ τὰ κατὰ τὴν ὀργάνωσιν και ἐκμετάλλευσιν τῶν Λαυρεωτικῶν Μεταλλείων μὲ παρουσίαςιν, ἀξιολόγησιν και κριτικὴν θεώρησιν τῶν ἀρχαίων πηγῶν και τῶν ἀπόψεων νεωτέρων ἐρευνητῶν ἰδιαίτερας ἐκτίθενται οἱ τρόποι και αἱ νομικαὶ διαδικασίαι πωλήσεως-παραχωρήσεως τῶν μεταλλ-